

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Дипломске академске студије

Студијски програм: **Енглески језик и књижевност**

Назив предмета	КРИТИЧКЕ КУЛТУРОЛОШКЕ СТУДИЈЕ			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
	Изборни	Десети	2+2	5
Наставници	проф. др Данијела Мајсторовић			

Условљеност другим предметима

Циљеви изучавања предмета:

Овај колегиј пружа студентима/цама могућност интензивнијег стицања критичког знања у разним интердисциплинарним пољима унутар критичких културалних студија данас. Замишљен је као потрага за продуктивним одговорима на питање: Шта су то леће које нам пружају искуства свакодневног живота, културна продукција, као и теоријски увиди помоћу којих можемо творити еманципативне политике у сврху једнакости, слободе, правде? Колегиј омогућава студенти/цама да савладају темељне вјештине, концепте, појмове и проблеме при критичкој анализи одабраних пракси у пољу културне продукције и свакодневног живота. Овиме се студенти/це оспособљавају у смислу владања теоријским приступима и хеуристичким оруђима који утиру пут афирмативним политикама једнакости и друштвеним трансформацијама у јавном простору унутар Босне и Хереговине, као и интернационално.

Исходи учења (стечена знања):

Успјешан завршетак овог колегија ће за студента/ицу значити сљедеће:

- критички и друштвено релевантни увид у теоријске оквире и њихове употребе, односно разумијевање интердисциплинарног промишљања културних пракси;
- разумијевање историзоване творбе културолошких студија у (пост)социјалистичком и (пост)колонијалном контексту
- владање критичким апаратом при анализи културних пракси у сврху производње знања које је друштвено релевантно
- допринос производњи теоријско-емпиријских лећа и интервенција према реполитизацији културне производње у сврху афирмативних и трансформативних друштвених имагинарија, политика и колективитета данас

Садржај предмета:

Колегиј се састоји из неколико цјелина:

а. Увод у критичке студије културе, идеологије и рода – основни концепти, дилеме и алати (10 сати предавања)

Уводни дио има за циљ увести студенте у основне теоријске и методолошке проблема ка испуњавању наведених наставних циљева предмета и то кроз слиједеће теме:

- **Читање/проматрање/чињење политичког субјекта кроз културну продукцију:** текст, дискурс, тијело, идентитет, субјект; стереотипи, поглед моћи, другост, различитост; тијело, биомоћ, популарна култура; траума и политичко; отпори хегемоним технологијама управљања кроз културализацију политике
- Теоријске скретнице I: идеологија, култура, репрезентација/значење, марксистичке културолошке интерпретације, хегемоније и отпори, политика свједочења

- Теоријске скретнице II: субјективитет/идентитет, популарна култура, свакодневни живот
- Раса, етницитет и нација: политика атроцитета и културне праксе
- Род, сексуалност и феминизам: културна теорија и пракса
- Популарна култура, масовни медији и технологија
- Свакодневни живот, искуство живљења и културни простор – аудио-визуалне умјетности, урбанитет...
- Културални студији и феминизми као 'борилачке вјештине'– антропологија, политика културе и политика једнакости, феминизам-постсоцијализам-постколонијалност, афирмативне и универзалне политике данас.

Б. Тематски блокови:

- ✓ **Књижевно-културална продукција (4 сати предавања)**
- ✓ **Филм и визуална култура (4 сати предавања)**
- ✓ **Популарне праксе, свакодневни живот и јавни ангажмани (4 сати предавања)**

Након уводног дијела, слиједи дио који емпиријске и теоријске леће приближава унутар слиједећа три тематска блока: Књижевно-културална продукција, Филм и визуална култура, Популарне праксе, свакодневни живот и јавни ангажман. Унутар сваке од области анализираће се одабране теме и аутори/це, те културне праксе и продукција, у хисторизираним и политизираним контексту. Ово треба да послужи студентима/цама као платформа за промишљање и рад на властитим семинарским радовима који треба да пруже критички осврт на културну праксу по избору према критеријима колегија. Тематски блокови осмишљени су као интерактивне учионице у којима се сусреће теорија, умјетност и ангажман, кроз предавања, семинаре, пројекције и дебате у којима ће учествовати разни гостујући предавачи и предавачице, умјетнице и активистичке, у организацији са студентима и према њиховим интересима.

С. Анализа кључних тема и рекапитулација задатака:

КУЛТУРНА ПРОДУКЦИЈА И ЕМАНЦИПАТИВНА ПОЛИТИКА (8 сати предавања)

Након средњорочне провјере знања (критички дневник као осврт на рад у првом дијелу колегија), студенти ће имати прилику да прођу кроз ревизију кључних тема и задатака на слиједећи начин:

- Теоријска/методолошка радионица о приједлозима и темама индивидуалних семинарских радова (семинарски радови имају за циљ пружити критички осврт на одабране културне праксе уз употребу еманципативних лећа)
- Универзитет, културне институције и критичка педагогија јавне/културне сфере; политика културе и културне политике: јавне политике, јавни интелектуалци и јавна сфера у компаративном контексту; поље јавности као поље обећавајућих интервенција
- Ревизија градива пред испите, окончавање завршних радова – семинарски рад, критички дневник

Методолошке методе наставе и савладавања градива:

Методолошки гледано, модул је конципиран као серијал интерактивних учионица (укључујући предавања, семинаре, пројекције, разговоре, аналитичке радионице), са конкретним наставним обавезама и задацима за студенте/ице, у којима се сусрећу обећавајуће трајекторије теоријске продукције, умјетности и јавног ангажмана данас.

Литература:

- **Jasmina Husanović et.al. – zbornik radova za Čitanku „Kritičke kulturološke studije“ (u pripremi, 2011)**
- Beasley, Chris. *Gender & Sexuality*. London, Thausen Oaks, New Delhi: SAGE Publications, 2005.
- Butler, Judith. *Tela koja nešto znače. O diskurzivnim granicama «pola»*. Beograd: Samizdat B92, 2001.
- Duda, Dean. *Kulturalni studiji. Ishodišta i problemi*. Zagreb: AGM, 2002.
- Jasmina Husanović i Damir Arsenijević (ur.). *Na tragu novih politika: Kultura i obrazovanje u BiH* (Tuzla, 2006),
- *Kulturalne studije i drugo. „Razlika / Différance“* 3-4. Tuzla:Društvo za književna i kulturalna istraživanja, 2003.
- McRobbie, Angela. *The Uses of Cultural Studies*. London, Thausen Oaks, New Delhi: SAGE Publications, 2005.
- Moranjak-Bamburać, Nirman. *Vodič kroz studij roda, ideologije, kulture*. Sarajevo: Centar za interdisciplinarne

studije Univerziteta u Sarajevu, 2006.

- *Rod, ideologija, kultura. Čitanka.* (pripremila N. Moranjak-Bamburać). Sarajevo: Centar za interdisciplinarne studije Univerziteta u Sarajevu, 2006.
- John Storey, *An Introductory Guide to Cultural Theory and Popular Culture* (Harvester Wheatsheaf, 1993)
- John Storey (ur.), *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*, drugo izdanje (London: Prentice Hall, 1998)
- John Monaghan i Peter Just, *Socijalna i kulturna antropologija* (Sarajevo: Šahinpašić, 2003)
- Douglas Kellner, *Medijska kultura* (Beograd: Clio, 2004)
- John Fiske, *Popularna kultura* (Beograd: Clio, 2001)
- Jean Kirby, *Gender Studies: Terms and Debates* (London, Palgrave, 2003)
- Judith Butler, *Undoing Gender* (London, Routledge, 2004)

Литература потребна за семинарски рад и критички дневник:

- *Разни домаћи и међународни часописи (биће заступљени према доступности)*
- Agamben, Giorgio, *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Stanford: Stanford University Press, 1998
- Antze, Paul, and Michael Lambek (eds.). *Tense Past: Cultural Essays in Trauma and Memory*. New York: Routledge, 1996.
- Ashcroft, Bill; Griffiths, Gareth; Tiffin, Helen. Eds. (2001). *Post-Colonial Studies: The Key Concepts*. London, Taylor & Francis Group
- Benjamin, Walter. *Illuminations*. Ed. Walter Benjamin. London: Fontana/Collins, 1970.
- Bhabha, Homi K. *The Location of Culture*. New York: Routledge, 2004.
- Caruth, Cathy (ed.). *Trauma: Explorations in memory*. Baltimore: John Hopkins University Press, 1995.
- Cohen, Stanley. *States of Denial: Knowing about Atrocities and Suffering*. London: Polity Press, 2001
- Derrida, Jacques. *Spectres of Marx: The State of the Debt, the Work of Mourning, and the New International*. New York and London: Routledge, 1994.
- Eagleton, Terry. *Holy Terror*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Eng, David L., and David Kazanjian (eds.) *Loss: The Politics of Mourning*. Berkeley: University of California Press, 2003.
- Felman, Shoshana. *The Juridical Unconscious: Trials and Traumas in the Twentieth Century*. Cambridge, MA: 2002.
- Goldberg, David Theo, and Ato Quayson (eds.). *Relocating Postcolonialism*. Oxford: Blackwell Publishing, 2002.
- Tal, Kali. *Worlds of Hurt: Reading the Literatures of Trauma*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Ugrešić, Dubravka. *The Culture of Lies*. London: Phoenix House, 1998
- Williams, Raymond. *Marxism and Literature*. Oxford: Oxford University Press, 1977
- Žižek, Slavoj. *The Ticklish Subject: The Absent Centre of Political Ontology*. London: Verso, 1999
- Wachtel, A. B. (1998). *Making a Nation, Breaking a Nation: Literature and Cultural Politics in Yugoslavia*. Stanford, California, Stanford University Press.
- Braidotti, Rosi. (1994). *Nomadic subjects: embodiment and sexual difference in contemporary feminist theory*. New York Chichester: Columbia University Press.
- Donald, M., and L. Hurcombe Eds. (2000). *Gender and Material Culture in Historical Perspective (Studies in Gender and Material Culture)*. New York, Macmillan.
- Eagleton, T. (2000). *The Idea of Culture*. Oxford, Blackwell.
- Friedman Stanford Susan. (1998). *Mappings/Feminism and the Cultural Geographies of Encounter*. Princeton, Princeton University Press.
- Hooks, Bell. (2003). *Teaching Community: A Pedagogy of Hope*. London, Routledge.
- Moi, Toril. (1985). *Sexual/Textual Politics: Feminist Literary Theory*. London, Methuen.
- Ricoeur, Paul (2004). *Memory, History, Forgetting*. Translated by Kathleen Blamey and David Pellauer. Chicago, University of Chicago Press.
- Sandoval, Chela. (2000). *Methodology of the Oppressed*. Minneapolis, University of Minnesota Press.
- Scott J. Wallach. (1988). *Gender and the Politics of History*. New York, Columbia University Press.
- Sinfield, A. (1992). *Faultlines: Cultural Materialism and the Politics of Dissident Reading*. Oxford, Clarendon Press.
- Sinfield, A. (1994). *Cultural politics--queer reading*. London and Philadelphia, Routledge and University of Pennsylvania Press.

- Spivak, Gayatri Chakravorty. (1993). *Outside in the Teaching Machine*. London, Routledge.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Оцјена је кумулативна за све програмске садржаје на слиједећи начин:

- активно учешћу у настави (10%);
- критички „дневник културне продукције“ као рефлексија на одабране теоријско-емпиријске интервенције (20%),
- семинарски рад (2500 ријечи) у виду критичког осврта на одабрану културну праксу (20%) и
- финални писмени испит (50%).

Посебна назнака за предмет:

СЕДМИЦА	НАСТАВНЕ ЦЈЕЛИНЕ – ТЕМЕ И ЗАДАЦИ	Број сати наставе и студентског оптерећења
I – III седмица	Увод у циљеве и садржај колегија, те начине испитивања. Читање/проматрање/чињење политичког субјекта кроз културну продукцију: доминантне праксе и отпори отпори хегемоним технологијама управљања кроз културализацију политике и политику атроцитета Теоријске скретнице: обећавајућа искуства/увиди спрам чворишта културе, идеологије и политике. Производња знања из перспективе критичких културолошких студија	5 сати предавања; 10 сати самосталног рада
III– V седмица	Анализа концепата, алата и промишљања сукладно студентским интересима и раду, с обзиром на слиједеће теме: атроцитет, насиље, тијело, раса, етницитет и нација; савремена теорија и културне праксе; род, сексуалност и феминизам; културна теорија и пракса у марксистичкој мисли данас; популарна култура, масовни медији и технологија; Свакодневни живот и простори јавности	5 сати предавања; 10 сати самосталног рада
V-VII седмица	Књижевно-културална продукција Интерактивне учионице у сарадњи са студенти/цама и колег/ицама - предавања, семинари, пројекције, разговори, аналитичке радионице, групни рад...	4 сата предавања; 10 сати интерактивних учионица и самосталног рада
VII-VIII седмица	Филм и визуална умјетност Интерактивне учионице у сарадњи са студенти/цама и колег/ицама - предавања, семинари, пројекције, разговори, аналитичке радионице, групни рад...	4 сата предавања; 10 сати интерактивних учионица и самосталног рада
VIII-X седмица	Популарне праксе, свакодневни живот и јавни ангажман Интерактивне учионице у сарадњи са студенти/цама и колег/ицама - предавања, семинари, пројекције, разговори, аналитичке радионице, групни рад...	4 сата предавања; 10 сати интерактивних учионица и самосталног рада
X-XI седмица	Средњорочна провјера знања (критички дневник културне продукције) Теоријско/методолошка радионица о приједлозима и темама индивидуалних семинарских радова (семинарски радови имају за циљ пружити критички осврт на одабране културне пракси уз творење еманципативних лећа и интервенција)	3 сат наставе: расправа о критичким дневницима; тематско-методолошка радионица о семинарским радовима 5 сати самосталног рада
XII-XIII седмица	Двије седмице планиране искључиво за самостални рад студената	20 сати самосталног рада
XIV, XV седмица – до испита	Анализа кључних тема и рекапитулација: КУЛТУРНА ПРОДУКЦИЈА И ЕМАНЦИПАТИВНА ПОЛИТИКА Производња знања, универзитет културне институције и критичка педагогија јавне/културне сфере; Политика културе	5 сати предавања 20 сати самосталног рада

	и културне политике: простор јавности као простор обећавајућих интервенција; Ревизија градива пред испите, завршетак и предаја семинарских радова	
		Укупно: 125 сати рада за 5 ЕЦТС

Име и презиме наставника који је припремио податке: проф.др. Јасмина Хусановић